

Düşmanı Erken Tanımak: Opere Anevrizma Hastalarında BT Anjiyografi ve Vazospazm

Eyüp VAROL¹, Furkan AVCI¹, Mustafa Umut ETLİ¹, Cumhuri Kaan YALTIRIK¹, Mehmet Erhan TÜRKOĞLU²

¹Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Beyin, Omurilik ve Sinir Cerrahisi Kliniği

²Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Beyin, Omurilik ve Sinir Cerrahisi Kliniği

Giriş: Serebral vazospazm, SAK hastalarının %50-70'inde görülen ve bu hastaların yaklaşık üçte birinde serebral iskemiye yol açarak mortaliteyi, morbiditeyi artıran temel sebeplerden biridir. Vazospazmdan muzdarip hastaların %20-30'unda nörolojik defisit geliştirmekte ve klinik belirti görülmeden erken tanı koydurucu test bulunmamaktadır. Bu çalışmada anevrizmatik spontan SAK hastalarında vazospazmın tanısı için BT anjiyografide arteriyel çapların karşılaştırılması hedeflenmiştir.

Yöntem: Ümraniye EAH'sine Mayıs 2018-Şubat 2022 tarihinde spontan SAK ile başvuran ve anevrizma cerrahisi uygulanan 100 hasta retrospektif incelendi. Preoperatif BT anjiyografi görüntülemeleri ile postoperatif BT anjiyografi görüntüleri arteriyel çap farkı açısından değerlendirildi. Arter çap ölçümleri 2 deneyimli beyin cerrahisi tarafından yapıldı. Anevrizma lokalizasyonu, cinsiyet, yaş, peroperatif ruptür varlığı, başvuru sırasındaki radyolojik ve nörolojik durum, postoperatif MR difüzyon bulguları ve vazospazmın klinik sonuçları dikkate alınarak analiz edildi. Radyolojik incelemeler için OsiriX MD programı ve istatistiksel analiz için IBM SPSS 22.0 programı kullanıldı. P değeri <0,05 anlamlı olarak kabul edildi.

Sonuç: Araştırmada incelenen 100 hastanın 49'u erkek, 51'kadın olarak görüldü, ortalama yaş 50,38 (24-79) olarak bulundu. Klinik vazospazm görülme oranı %41 olarak bulundu. Preoperatif ve postoperatif arter çaplarındaki değişim incelendiğinde; opere edilen tarafta ortalama arter çapında %13.2, karşı tarafta ise ortalama %3 oranında düşüş olduğu saptandı (p<0.001). Perop ruptür görülen hastalarda hem opere edilen hem de karşı tarafta, ICA, A1-2 ve toplamda arter çaplarında istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek oranda düşme olduğu saptandı (p<0.05). İstatistiksel anlamlılık sınırında olmak üzere perop ruptür varlığı olan hastalarda vazospazm oranı daha fazlaydı (%56 vs %33, p=0.050). Taburcu edilen hastalarda vazospazm oranının %32, bakım hastalarında %80 ve vefat eden hastalarda %46 olduğu saptandı (p=0.002).

Tartışma: BT anjiyografi tetkiki, DSA'ya göre yapılması daha kolay, girişimsel olmayan ve hızlı bir tetkiktir. Vazospazmın erken tanı ve tetkiki ise hastalığın prognozu açısından büyük önem taşımaktadır. BT anjiyografide görülen opere olan taraftaki daralma oranı arttıkça klinik ve radyolojik vazospazm oranının arttığını göstermiştir. Gelecekte prospektif ve geniş vaka serilerini içeren çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İntraserebral anevrizma, Vazospazm, BT anjiyografi, Arter çapı

Kısaltmalar:

BT: Bilgisayarlı Tomografi, **SAK:** Subaraknoid Kanama, **EAH:** Eğitim ve Araştırma Hastanesi, **MR:** Manyetik Rezonans, **ICA:** İnternal Karotid Arter, **DSA:** Dijital Substraksiyon Anjiyografi